

מהר"ל תפארת ישראל פמ"א

וחולקים הם בזה. ועל דעת הכל הגוי היה זריז במצוה זאת כי מצות כבוד מחייב אותו הדין והשכל מה שלא תמצא דבר זה בשאר מצות, ולפיכך העכו"ם אשר אין להם תורה רק מה שהשכל מחייב נמשכים אחר המצוה הזאת ביותר מן ישראל. אמנם יש לדעת עוד כי תאומות שהם נוהגים יותר במצוה זאת ממה שישאל זריון במצוה זאת הוא דבר עמוק, והוא ידוע כי עשו היה זריון במצוה זאת יותר מכל אדם וזה שאמר הכתוב (בראשית כ"ה) ויאבה יצחק את עשו כי ציד בפיו שהיה מכבד את אביו משמש אותו בבגדי מלכות ע"כ. ודע כי לא היה דבר זה מה שהיה משמש עשו את אביו במקרה כי אין דברים כאלו במקרה שיהיה זריון במצוה כמו זאת. אבל דבר זה ידוע כי הוא מורה על דין גמור ויצא מיצחק שמדתו דין, וידוע כי כל התולדות באים לעולם במדת הדין כמו שנזכר בכל מעשה בראשית שם אלהים, ומפני כך עשו שכל מדתו היה מדת הדין הוא בפרט היה מוכן לזה שהיה דבק לגמרי באביו כאשר אביו הביא אותו לעולם במדה זאת שהוא מדתו והבן זה. וכבר התבאר גם כן כי אין לך מצוה שהדין מחייב אותה יותר מן כבוד אב ואם שהדין מחייב אותה לכך ומכל שכן עשו שהיה כל מעשיו מדת הדין מוכן ביותר למצוה הזאת. ויראה כי חכמי האמת רמזו סוד הוזה כמה שהוכירו שם דמא בן נתינה, כי לשון דמא הוא לשון חיוב בכתוב כאשר בא לומר שהוא חייב יאמר (ויקרא כ') דמיהן בם, (שמות כ"ב) אין לו דמים. ומפני שכל דבר שהוא חייב לעשות השכל גותן אותו ללכת נקרא דמא בן נתינה כלומר שהוא נמשך אחר החיוב ואין עושה דבר רק שהוא מחייב שהשכל גותן ומחייב ואינו מוותר אף על פחות משה פרוטה, ולכן הוא נמשך אחר כבוד אב ואם שהשכל גותן ומחייב אותו ביותר, כי כך הוא מדת בן נח שהוא נמשך אחר דבר שהשכל גותן ומחייב ואינו מוותר דבר כאשר ידוע. אבל לעשות מצות השם יתברך אף כי הם במדת הדין מפני כי אינם כל כך במדת הדין הגמור כמו כבוד אב ואם שאין שכל האדם מחייב אותם לכך אין מקיימים אותם ולכן נקרא הגוי דמא בן נתינה. ונוכל לומר כי לא גוי אחד היה רק

ספר חסידים

שלן הבן שבא לידו ריוח ואביו ישן למדנו מדמה בן נתינה [א], אבל אם בא ריוח לאביו ונפסד אביו וכשמקיץ מצטער יותר שלא הקיצו והבן יודע דעת אביו ששמה כשמקיץ בשביל אותו דבר מצוה להקיצו מאחר שאביו שמח על זה [ב], וכן כשמקיץ ללכת לבהכנ"ס או לדבר מצות.

דברי שאול

דף כי צמח חרות מלדס לו פרס חרטה עמנו
נחם סלחן נעל קלסיה סלחן לנחם סלחן לו
ספיה פרס חרטה ספיה צם ולא נחם לו סכר ספיה
צדנר חל וסלח דכחונה סלח לו לסגוי סלח יסגלה
סעסח מטה גדולה כי וספסד עייז עמון רכ ולכן
סלח לו סלח ספסד עמון רכ נסניל מטה סכליות
דעלית כבוד סלח סלח סכליות חלל ישראל טחנים עמון
כי צמד מטה חקים כפרס חרטה וספסח חלל לומר

אמת ואמונה - קאצק

תסת. בש"ס קידושין (ל"א), שאלו וכו' עד היכן כבוד אב ואם, אמר להם צאו וראו מה עשה גוי אחד לאביו באשקלון וכו' עד שנתן לו הקב"ה שכרו שגולדה לו פרה אדומה. והענין מפני מה נתן לו הקב"ה בשכר כיבוד אב ואם פרה אדומה דוקא, אך הנה בשעה שהגוי הפסיד כ"כ מעות בשביל כיבוד או"א נעשה קטרוג בשמים שגוי מחבב מצוות יותר מישראל, ולכן לא היתה עצה אלא לתת לו פרה אדומה בשכרו, ולא מצאו לקנותה רק אצלו, והוא בקש מהם כל ההפסד שנגרם לו ע"י כיבוד או"א, ובוזה הראה למקטרגים שישאל מחבבים את המצוה יותר שהרי נתנו בעד מצות פרה אדומה שהיא חוקה בלי טעם כמו שהגוי נתן בעד מצוות שכליות.